

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РАДІАЦІЙНИЙ ТА ХІМІЧНИЙ ЗАХИСТ»

Освітньо-професійний рівень: фаховий молодший бакалавр
Спеціальність 261 Пожежна безпека
Галузь знань 26 «Цивільна безпека»:
«Організація та техніка протипожежного захисту»
Семестр вивчення-3

Обсяг вивчення – 45/1,5 кредити ЄКТС
Заняття: 2 години на тиждень;
Лекції – 16 годин;
Практичні заняття – 12 годин;
Семінарські заняття – 2 години;
Залік – 2 години;
Самостійна робота – 13 годин;
Мова викладання – українська;

Інформація про викладача: ГУК Олег Миколайович викладач-майстер виробничого навчання навчального відділення пожежної тактики та організації служби, капітан служби цивільного захисту.

У своїй діяльності використовує сучасні освітні технології та інноваційні методи для навчання здобувачів освіти. Під час проведення занять використовує опорні схеми з використання опорних сигналів.

1. Анотація до курсу

Радіаційний та хімічний захист – це дисципліна, що передбачає вивчення виявлення та оцінювання радіаційної та хімічної обстановки, організацію та проведення дозиметричного і хімічного контролю, розроблення типових режимів радіаційного захисту, забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту, організацію і проведення спеціальної обробки.

2. Мета, предмет та завдання курсу

Мета вивчення дисципліни - підготувати фахівців для Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, здатних використовувати засоби радіаційного, хімічного захисту, правильно та своєчасно організувати і вживати заходів щодо захисту особового складу, населення від радіаційного, хімічного зараження.

При вивченні засобів захисту від радіоактивних, небезпечних хімічних речовин, правила їх використання з здобувачами освіти слід відпрацьовувати практично. Порядок проведення знезаражування, техніки територій,

транспорту, санітарної обробки особового складу, робота з приладами радіаційної, хімічної розвідки і контролю проводиться з використанням натурних зразків, імітаційних засобів.

Зв'язок з іншими дисциплінами. Дана навчальна дисципліна доповнює навчальний матеріал таких навчальних дисциплін як «Пожежна тактика», «Охорона праці в галузі», «Основи топографії».

Завдання вивчення дисципліни передбачає:

- ознайомлення з характеристикою, вражаючими факторами зброї масового ураження та засобами захисту від них;
- ознайомлення з загальною будовою та порядком роботи з приладами радіаційної та хімічної розвідки;
- ознайомлення з організацією роботи із захисту особового складу, підрозділів від радіаційних та небезпечних хімічних речовин.
- оволодіння навичками використовувати індивідуальні та колективні засоби захисту особового складу та населення під час ліквідації аварій, катастроф, стихійного лиха, застосування зброї масового ураження, проводити знезаражування техніки та об'єктів, санітарну обробку особового складу;
- оволодіння навичками оцінки радіаційної, хімічної обстановки, яка може виникнути внаслідок аварії, стихійного лиха за допомогою табельних приладів та інструкцій;
- оволодіння навичками користування табельними приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного та хімічного контролю;
- оволодіння навичками організації та проведення аварійно-рятувальних робіт в умовах зараження радіоактивними, небезпечними хімічними речовинами.

У результаті вивчення дисципліни «Радіаційний та хімічний захист» здобувачі освіти повинні мати: **інтегральну компетентність:**

- здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у галузі цивільного захисту та пожежної безпеки під час ліквідування надзвичайних ситуацій, аварій, їх наслідків і гасіння пожеж або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасних природничих, математичних та технічних наук на основі системного підходу та може характеризуватися певною невизначеністю умов в процесі професійної діяльності;
- нести відповідальність за результати своєї діяльності;
- здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати як в команді так і індивідуально;
- здатність проводити та організовувати роботи відповідно до вимог безпеки життєдіяльності, охорони праці, охорони навколишнього середовища та санітарно-гігієнічних вимог;
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

- здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички в галузі радіаційного та хімічного захисту для виконання покладених

обов'язків у складі групи розвідки, застосовувати в цих обставинах розвідувальне спорядження і прилади;

- знання правових основ охорони праці та законодавства України в галузі цивільного захисту населення і територій та здатність застосовувати їх у своїй професійній діяльності;
- здатність приймати повідомлення про надзвичайні ситуації та здійснювати візуальний контроль за ситуацією на підконтрольній території для запобігання та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій;
- здатність застосовувати основні методи оцінки стану навколишнього середовища;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, ведення службової документації, навички роботи в команді.

3. Результати навчання

Програмні результати навчання:

- дотримуватись вимог законодавства, державних та міжнародних стандартів у своїй професійній діяльності;
- дотримуватись правових основ охорони праці та законодавства України в галузі цивільного захисту населення і територій та здатність застосовувати їх у своїй професійній діяльності;
- застосовувати основні методи оцінки стану навколишнього середовища;

4. Структура курсу

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Основи радіаційного та хімічного захисту. Виявлення та оцінювання радіаційної і хімічної небезпеки	17	12	8	-	4	-	5
1.1	Ядерна зброя. Вражаючі фактори ядерного вибуху	9	8	4	-	4	-	1
1.2	Радіаційне ураження людей та тварин. Вплив радіоактивних речовин на рослини	3	2	2	-	-	-	1
1.3	Небезпечні хімічні речовини. Вплив отруйних речовин на людей та тварин	5	2	2	-	-	-	3
2	Організація та проведення дозиметричного контролю	13	10	4	2	4	-	3
2.1	Дозиметрія. Класифікація приладів контролю радіоактивного забруднення та опромінювання	13	10	4	2	4	-	3
3	Організація та проведення хімічного контролю	8	6	2	-	4	-	2

3.1	Прилади хімічної розвідки і контролю зараження	8	6	2	-	4	-	2
4	Організація та порядок проведення санітарної обробки особового складу, знезаражування техніки, територій, споруд	5	2	2	-	-	-	3
4.1	Організація проведення знезаражування	5	2	2	-	-	-	3
	Контрольна робота	2	2	-	-	-	2	-
	Всього годин/кредитів ЄКТС	45/1,5	32	16	2	12	2	13

5. Система оцінювання

Оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється за 122-бальною системою, що відповідає 4-ом рівням засвоєння знань:

- початковому (1, 2, 3 бали);
- середньому (4, 5, 6, балів);
- достатньому (7, 8, 9 балів);
- високому (10, 11, 12 балів).

6. Література

Основна:

1. Кодекс цивільного захисту України : станом на 1 липня 2013 року : відповідає офіційному текстові. – Вінниця : Діло, 2014.
2. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.1997 р. № 62 «Про ведення в дію Державних гігієнічних нормативів «Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)».
3. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Опера-тивно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж : наказ МВС України № 340 від 26.04.2018 р. – 2018.
4. Інструкція про організацію індивідуального дозиметричного контролю в органах управління та підрозділах МНС : наказ МНС України № 85 від 21 лютого 2007 р. – 2007.
5. Назаров О.О. Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи. Довідник молодого фахівця служби цивільного захисту / О.О. Назаров. – АЦЗУ, 2006р. – 240 с.
6. Стеблюк М. І. Цивільна оборона та цивільний захист : Підручник. - 2-ге вид., переробл. / М. І. Стеблюк – К.: Знання, 2010. – 487 с.
7. Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні її вимоги та класифікація: ДСТУ 7239:2011.
8. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Комплекти засобів індивідуального захисту рятувальників. Класифікація й загальні вимоги: Стандарт МНС України СОУ МНС 75.2-0013528-005:2011.

Додаткова:

9. Євдін О.М. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Том 1. Техногенна та природна небезпека / О.М. Євдін, В.В. Могильнеченко. – К. : КІМ, 2007. – 635 с.
10. Рекомендації щодо захисту особового складу підрозділів пожежної охорони під час гасіння пожеж з наявністю хлору. – К., 2000. – 41 с.
11. Технічні описи та інструкції з експлуатації приладів.
12. Методичні рекомендації щодо проведення спеціальної обробки техніки, обладнання, засобів індивідуального захисту та санітарної обробки рятувальників.